

ENHET
Enheten för Avtalsfrågor
HANDLÄGGARE
Renée Andersson

DATUM
2018-01-31
ERT DATUM
171219

DIARIENUMMER
20170472
ER REFERENS
Fi2017/04798/FPM

Finansdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Yttrande över promemorian "Ett tryggt och mer hållbart premiepensionssystem"

LO har beretts möjlighet att yttra sig över förslagen i rubricerade promemoria och lämnar följande synpunkter.

Inledande synpunkter

LO välkomnar att Pensionsgruppen kunnat enas om att det finns ett behov av mer genomgripande förändringar av premiepensionen, och att den därför står bakom regeringens förslag för att snarast komma tillrätta med de avarter som under den senaste tiden har uppdagats. Det som hänt inom exempelvis fondförvaltarna Allra och Falcon Funds är enligt LO ytterligare ett bevis på att premiepensionen i sin nuvarande utformning helt måste avvecklas.

LO har sedan förslaget till utformning av premiepensionen fördes fram ifrågasatt om denna konstruktion ska vara en del av vår allmänna pension, framför allt eftersom den inte uppfyller det självklara kravet att två individer med samma livsinkomst kan förvänta sig samma pensionsutfall.

Två tidigare utredningar, "Vägvalspromemorian" och "Fokus premiepension", har på ett bra sätt analyserat och beskrivit de stora problem som finns med premiepensionen. Den ger stora skillnader i pensionsutfall, det stora fondutbudet är svårt att hantera för de flesta sparare och systemets utformning leder till högre kostnader än nödvändigt (vilket i slutändan innebär lägre pensioner).

I "Fokus premiepension" konstaterades insiktsfullt att det finns fog för att anta att lågt engagemang och låg kunskap hos spararna minskar sannolikheten för ett bra premiepensionsutfall, och att lösningen på detta grundläggande problem inte ligger i att försöka höja engagemanget och kunskapen utan istället i första hand i att anpassa systemet efter pensionsspararnas engagemang och kunskap.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

LO delar till fullo den bedömningen och slutsatsen men har kunnat konstatera att de förslag som lagts av tidigare utredningar inte alls hanterat dessa problem, utan enbart varit försök att lindra symptomen istället för att bota sjukdomen.

LO välkomnar därför att Pensionsgruppen enats om att, utöver förslagen i denna promemoria, förändra premiepensionssystemet i grunden genom en övergång till ett upphandlat fondtorg med ett kraftigt begränsat fondutbud. LO anser att en sådan förändring bör genomföras så snart som möjligt och att målet därefter bör vara att helt avskaffa premiepensionen.

Synpunkter på förslagen

5. Pensionsmyndighetens uppdrag som försäkringsgivare

LO tillstyrker i alla delar de förslag som ger Pensionsmyndigheten möjlighet att ställa ytterligare materiella krav på och utöva tillsyn över de fondförvaltare som ansluter sig till fondtorget. De senaste åren har det visat sig att oseriösa aktörer har kunnat vara verksamma på fondtorget och att den reglering som finns idag inte är tillräcklig för att trygga pensionsspararnas kapital.

För att kunna skydda pensionsspararnas tillgångar från olämpliga fondförvaltare och fonder måste Pensionsmyndigheten kunna säga upp avtal med en fondförvaltare. Om ett sådant avtal inte kan sägas upp när en fondförvaltare bryter mot det, vilket har ifrågasatts, kan det få till följd att pensionsspararna riskerar att förlora stora summor pengar.

6. Ett nytt ansökningsförfarande och nya villkor i fondavtalet

I promemorian föreslås en rad krav på fondförvaltare och fonder för att minska risken för att oseriösa fondförvaltare får tillträde till fondtorget och för att säkerställa fondernas kvalitet och konkurrenskraft även utanför premiepensionens fondtorg.

De krav som föreslås innebär att en fondförvaltare ska ha minst tre års verksamhetshistorik för att få ingå fondavtal. Den fond som erbjuds ska ha minst tre års verksamhetshistorik och ett minsta förvaltat kapital om 500 miljoner kronor. Pensionsmyndighetens andel av det totala fondkapitalet i en fond får inte överstiga 50 procent. Om detta inträffar ska fonden köpstoppas på fondtorget till dess premiepensionens andel är under 40 procent.

Finansinspektionen har i sammanhanget förordat 10 års verksamhetshistorik för fondförvaltare som ett mer effektivt sätt att hålla ute olämpliga fondförvaltare och begränsa riskerna för oetiska och otillåtna beteenden.

Finansinspektionen förordar även ett väsentligt högre krav på minsta förvaltad kapital för inträde, 5 miljarder kronor. Genom ett sådant krav säkerställs enligt Finansinspektionen att förvaltaren under en lägre tid och med framgång har klarat konkurrensen på den vanliga fondmarknaden. Ett krav i den storleksordningen bedöms även medför att möjligheten att skapa fondförvaltare och fonder som enbart riktar sig till premiepensionssparare i praktiken försvinner.

Finansinspektionens högre krav på fondförvaltarens verksamhetshistorik och förvaltad kapital uppskattas minska antalet fonder på fondtorget med närmare 700 av de omkring 840 fonder som fanns på fondtorget vid årsskiftet 2016/2017.

LO anser att det är av största vikt att så effektivt som möjligt säkerställa att olämpliga fondförvaltare inte kan verka på fondtorget och att riskerna för oetiska och otillåtna beteenden begränsas. De föreslagna förändringarna i denna promemoria ska införas i avvaktan på att premiepensionen görs om i grunden till ett upphandlat fondtorg med ett begränsat antal fonder. LO menar att det därför är onödigt att göra en halvmesyr, och att det finns starka skäl att redan nu införa höga krav på de fondförvaltare som ska få verka på fondtorget.

LO avstyrker därför förslagen i promemorian och tillstyrker istället de förslag som Finansinspektionen förordar i detta sammanhang.

7. Hållbarhetskrav

LO tillstyrker förslaget att fondförvaltaren, för att få ingå fondavtal, ska lämna den information som behövs för att beskriva vilka hållbarhetsaspekter som beaktas i förvaltningen, den eller de metoder som används för hållbarhetsarbetet och uppföljningen av det.

LO anser också att det kan finnas skäl att ställa upp villkor i fondavtalet om fondförvaltarens hållbarhetsarbete. Ett sådant hållbarhetskrav bör dock ta hänsyn till att det finns flera metoder för att integrera hållbarhetsaspekter i förvaltningen.

8. Förbud mot marknadsföring och försäljning via telefon inom premiepensionen

LO tillstyrker alla förslagen i denna del. Det finns ett stort behov av förstärkt reglering avseende marknadsföring och telefonförsäljning inom detta område. Konsumentverket har återkommande pekat på att en stor del av problemen inom premiepensionen hänförs till aggressiv marknadsföring per telefon för att förmå sparare att göra fondbyten.

9. Egenhändig underskrift vid fondval och fondbyte inom premiepensionssystemet

LO tillstyrker alla förslagen i denna del. Pensionsmyndigheten har visat att de regeländringar som genomfördes 2014 – då möjligheten att göra fondbyten med PIN-kod togs bort – inte har hindrat ”rådgivare” att otillbörligen använda sig av spararens e-legitimation och bytt fonder i systemet.

Ett krav på att en anmälan om fondval och begäran om fondbyte ska vara egenhändigt undertecknad bör därför införas för att minska möjligheten för oseriösa aktörer att byta fonder åt enskilda.

10. Avgifter för fondförvaltare

LO tillstyrker förslaget att fondförvaltarna ska täcka Pensionsmyndighetens kostnader för handläggning av ansökan, granskning av fondförvaltare och fonder och information om fonder med avgifter.

Förslagen i denna promemoria innebär att myndighetens kostnader ökar. Dessa ökade kostnader saknar i dagsläget särskild finansiering, vilket innebär att utan åtgärd kommer kostnaderna i praktiken finansieras av hela kollektivet pensionssparare. För fondförvaltaren finns ett värde i möjligheten att få verka på fondtorget och det är därför rimligt att avgifterna tas ut av förvaltaren.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Renée Andersson